

MONARCHIA ABSOLUTNA WE FRANCJI

Absolutyzm – forma rządów, polegająca na skupieniu władzy w rękach panującego monarchy. Jego władza nie podlega niczyjej kontroli.

1. Przyczyny wykształcenia się absolutyzmu we Francji :

- kryzys monarchii stanowej – upadek znaczenia szlachty i duchowieństwa. Liczebność szlachty znacznie zmalała po wielu wojnach końca średniowiecza (np. wojna stuletnia). Na skutek reformacji spadło znacznie znaczenie duchowieństwa
- wzrost znaczenia mieszczaństwa, które korzystało ze skutków wypraw geograficznych; mieszczaństwo dzięki rozwojowi handlu i rzemiosła znacznie się wzbogaciło. Szlachta, która nie uczestniczyła w tym procesie z kolei ubożała
- Francja przekształcała się w monarchię kolonialną. Do zdobycia i utrzymania kolonii potrzebna jest silna, stała armia zawodowa. Rośnie znaczenie piechoty i artylerii, a maleje znaczenie jazdy. Król potrzebuje coraz większych funduszy na zaciąg armii i jej utrzymanie. Może je otrzymać jedynie od stanu trzeciego (mieszczaństwo i chłopcy).
- król stara się rolę starej administracji, w której stanowiska przydzielano ze względu na pochodzenie społeczne a nie umiejętności. Potrzebuje silnej, nowej administracji która umiałaby zarządzać nowożytnym państwem i która była by mu całkowicie podporządkowana.

2. Wykształcenie się absolutyzmu we Francji zawdzięczamy reformom kardynała Armanda Richelieu, który był pierwszym ministrem Ludwika XIII, reformom J Colberta. Francja ostatecznie przekształciła się w monarchię absolutną za panowania Ludwika XIV.

a) reformy kardynała Armanda Richelieu:

- ograniczył rolę hugenotów (francuskich kalwinów), którym Henryk IV przyznał 200 twierdz, jako gwarancję wolności wyznania. Richelieu pozbawił hugenotów niezależności politycznej – zabrał im twierdze, przywileje i wojsko. W edyktie łaski zagwarantował im wolność wyznania
- ograniczył prawa i przywileje arystokracji francuskiej – wprowadził zakaz posiadania prywatnych zamków warownych oraz zakaz pojedynków
- rozbudował armię i flotę francuską
- zorganizował administrację podległą królowi – na miejsce rady królewskiej powołał rząd złożony z fachowców (ministrów); powołał intendentów zarządzających prowincjami
- rozwijał rodzimą produkcję – był zwolennikiem merkantylizmu (doktryna ekonomiczna, zgodnie z którą dobrobyt kraju zależy od rozwoju rzemiosła i handlu)
- zwiększył podatki
- rozbudował i usprawnił system komunikacji i pocztę

b) rządy Ludwika XIV

Początkowo rządy w imieniu małoletniego króla sprawowała matka Anna Austriaczka i pierwszy minister kardynał Juliusz Mazzarini. Ludwik XIV przejął rządy osobiście po śmierci Mazzariniego w 1651 r. Panował do 1715 r. Jak mówił „Państwo to ja” – określano go mianem „króla słońce”.

- zlikwidował urząd pierwszego ministra, a administrację podporządkował bezpośrednio sobie
- umocnił i rozwinął administrację państwową – administracja dzieliła się na centralną i lokalną. W skład administracji centralnej wchodziły rady, które spełniały funkcje ministerstw (stanu, depech, finansów, wyznań i handlu) oraz utworzył urzędy centralne (kanclerz, kontroler generalny, sekretarz stanu). Administracja lokalna opierała się na intendentach, którzy zarządzali prowincjami (nadzorowali administrację lokalną, sądy, pilnowali prawa i porządku, pobierali podatki)
- pozbawił znaczenia dawne urzędy i instytucje stanowe – król nie zwoływał Stanów Generalnych, parlamenty mogły rejestrować edykty królewskie i nie mogły odmówić tej rejestracji; pozostawił urząd gubernatora ale pozbawił go realnej władzy
- zniósł edykt nantejski, który gwarantował wolność wyznania. Na skutek prześladowań hugenoci emigrowali
- utworzono policję bezpośrednio podległą królowi, która mogła aresztować człowieka bez wyroku sądowego
- wprowadzono cenzurę

- przeprowadzono pierwszy spis ludności
- zreorganizował armię
- minister **Jan Baptysta Colbert** przeprowadził reformy gospodarcze: podniesiono czynsze dzierżawne w dobrach królewskich, zrewidowano i zmniejszono przywileje szlachty, wprowadzono nowy system pobierania podatków, popierano rozwój rodzimej produkcji i handlu – popierał eksport i starał się ograniczyć import, rozbudował flotę handlową
- zreorganizował armię – zwiększył liczbę żołnierzy (była to armia zawodowa) , wprowadził jednolite umundurowanie, nową broń (palną); większe znaczenie uzyskała artyleria, kładł nacisk na wykształcenie oficerów (akademie wojskowe) oraz na rozwój inżynierii wojskowej (fortyfikacje)
- dbał o rozwój oświaty. W tym celu utworzono francuską Akademię Nauk
- opracowano kodeks cywilny